

RECENSIES

wachte invalshoek van waaruit het materiaal gerangschikt en belicht wordt, een interessante bijdrage tot de geschiedenis van de wetenschappen.

Th. J. Meijer

H. K. s'Jacob, ed., *De Nederlanders in Kerala 1663-1701. De memories en instructies betreffende het commandement Malabar van de Verenigde Oost-Indische Compagnie* (RGP, Kleine serie XLIII, Dissertatie Leiden; 's-Gravenhage: M. Nijhoff, 1976, xc + 437 blz., f 65.-, ISBN 90 247 1870 8).

Om het bestuur van een commandement van de Compagnie na een wisseling van opperhoofd goed te laten lopen, kreeg de nieuwe functionaris gewoonlijk (lang niet alle aftredende personen deden dit) een memorie van zijn voorganger, waarin deze hem op de hoogte stelde van de toestand en de gang van zaken in het gebied. Deze memories bevatten niet alleen gegevens over VOC zaken, zoals handel, producten, forten etc, maar eveneens verhandelingen over de politieke en sociale verhoudingen binnen de bevolking waar men mee te doen had. Immers, onderlinge oorlogen en spanningen konden grote invloed hebben op het verloop van de handel, terwijl foutieve beoordelingen op het politieke vlak grote moeilijkheden voor de VOC konden veroorzaken. De memories van overgave hadden, zoals de bewerker in zijn verantwoording opmerkt, een algemeen voorlichtend en samenvattend karakter. Van kritischer aard waren de memories van de commissarissen, die van tijd tot tijd door de Hoge Regering te Batavia of de Heren XVII ter inspectie werden uitgezonden. Zij constateerden fouten en gebreken en gaven bevelen om deze te verbeteren, waardoor veranderingen in de politiek konden optreden.

Het belang van deze memories voor de geschiedenis, ook van Malabar zelf, is voor het eerst ingezien door A. Galetti, een ambtenaar van de Indian Civil Service, die voorstelde de belangrijkste van te publiceren. Dit geschiedde in de jaren 1908-1911, toen acht memories in Madras werden uitgegeven, zeven uit de achttiende en één uit de zeventiende eeuw, namelijk die van Van Reede, geschreven in 1677. De overige memories uit deze periode, die niet meer of in zeer slechte staat in Madras aanwezig waren, zijn nu door s'Jacob uit het koloniaal archief bij elkaar gezocht en uitgegeven. De laatste memorie is die van 1701. Dit jaar werd als grens genomen omdat omstreeks 1700 de verhouding tussen de VOC en Malabar veranderde en tot 1723 geen memories meer werden opgemaakt.

Aangezien over Malabar tot nu toe weinig is gepubliceerd, is dit werk zeer welkom, te meer omdat de bewerker naast een inleiding de stukken heeft voorzien van een uitgebreide annotatie, die met verwijzingen naar brieven en andere stukken in het koloniaal archief een ingang vormt tot het materiaal betreffende Malabar. Hiermee heeft dit onderdeel van een zeer uitgebreid archief, dat nog altijd alleen toegankelijk is via de inventaris en de inhoudslijsten van de overgekomen papieren, een gedetailleerder toegang gekregen, hetgeen de gebruiker veel tijd kan besparen. Het zoeken zal ook vereenvoudigd worden door het overzicht van instellingen waar VOC-materiaal te vinden is, zowel in Nederland als in Indonesië, India en Ceylon.

De inleiding op de stukken is duidelijk. Na een beschrijving van het land, volgt een paragraaf over de sociale en politieke structuur, een uiteenzetting over de hoogst ingewikkelde opbouw van de Malabaarse maatschappij, gebaseerd op moderne sociologische en anthropologische literatuur. De verhouding vorsten en vazallen, de plaats van de Portugezen worden behandeld, vervolgens de geschiedenis van de komst der Hollanders, hun wijze van besturen en hun handelspolitiek. Het laatste hoofdstuk gaat over personen en achter-

gronden, waarin de auteurs van de memories worden beschreven, met centraal de persoon van R. van Goens, die zeer uitgesproken ideeën over Malabar had, maar die met vele anderen werkzaam op de kust in conflict kwam over de te voeren politiek. Juist aan deze conflicten danken wij interessante stukken.

Drie overzichten volgen als bijlagen, namelijk over de inkomsten en uitgaven van het commandement; een lijst van commandeurs en commissarissen met de namen van in die tijd regerende raja's van Cochin en een overzicht van munten, maten en gewichten.

Dan komen de memories zelf, voorzien van tussenkoppen, zodat men snel het gewenste onderdeel kan opzoeken, als men geen gebruik van de index maakt. In het bijwerk lijsten van aangehaalde werken, van bewerkte archivalia en geraadpleegde geografische en biografische bronnen. Drie registers, op personen, op aardrijkskundige namen en op zaken maken de tekst toegankelijk. Het geheel wordt besloten met een Engelse summary.

Om de lezer een indruk te geven waar de handeling zich afspeelt is een kaart toegevoegd, die naar mijn gevoel iets te summier is. Een atlas blijft bij het lezen nodig.

Met de publicatie van deze memories en instructies heeft de bewerker de onderzoekers van de geschiedenis van Malabar een goede gids bezorgd.

M. E. van Opstall

Hans Bots, ed., *Henri Basnage de Beauval en de Histoire des Ouvrages des Savans 1687-1709* (Studies van het Instituut voor intellectuele betrekkingen tussen Westeuropese landen van de zeventiende eeuw, Nijmegen, IV; Amsterdam: Holland Universiteits Pers, 1976, 2 vols. xii, 351, 326 blz.).

The Instituut voor intellectuele betrekkingen tussen Westeuropese landen van de zeventiende eeuw at the Catholic University of Nijmegen has made another reconnaissance into the less frequented regions of the Republic of Letters. Hard upon the heels of its recent study of Pieter Rabus and *De Boekzaal van Europe 1692-1702*, previously reviewed in *BMGN*, XCI, i (1976) 118-121, comes this present study of another Rotterdam publication of the same period, the *Histoire des Ouvrages des Savans 1687-1709* of Henri Basnage de Beauval, a younger brother of the better-known Jacques Basnage, Huguenot journalist, historian, theologian and diplomat, who frequently contributed reviews to the *Histoire des Ouvrages des Savans*, and is sometimes erroneously identified as its producer.

Like the Rabus volume the present work is the result of a series of forays, undertaken as part of their course of study, by a group of doctoral candidates, the majority of them historians, into territory of their choosing. For some - Jan de Vet, who writes on Locke and the *Histoire des Ouvrages des Savans*; Giel van Gemert, who writes on the treatment of Jesuit works of scholarship in the *Histoire*; and Kees van den Oord, who writes on Basnage and the Revocation of the Edict of Nantes - involvement in the enterprise has constituted not only a second mission successfully completed, but also a return to terrain already visited in the Rabus volume. For most, however, with the further and conspicuous exception of Dr. Hans Bots, now a veteran campaigner, who appears once again as editor, and is also a contributor to an essay on the image of the Republic of Letters in the *Histoire des Ouvrages des Savans*, participation in the quest for Basnage has been a baptism of fire. Not all have survived the experience. To be precise, not all those dispatched upon missions completed them in time and in due form, and to the point of writing up and polishing up an intelligence report. Nevertheless, all-including, it seems, the nameless defaulters-had an opportunity of contributing to the group decisions which preceded the establishment of